

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris Sermones In Dominicis & Festa per annum

Bernardus <Claraevallensis>

XXV. De verbis Apostoli, Volo primum fieri obsecrationes &c. seu, de 4.
modis orandi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

eo facile triumphabis. Quòd si forte (ut est certaminis consuetudo) contigerit aliquando vulnerari, immittet verbum suum, & sanabit te, & eripiet te de interitionibus tuis, ut in te quoque impleatur quod ait Centurio, cuius fides tam magnifice commendatur *g*: Domine (inquit) dic tantum verbo, & sanabitur puer meus. Sed etsi titubas adhuc, confitere & clama *h*. Mei autem penè moti sunt pedes, penè effusi sunt gressus mei: & in verbis suis confirmabit te: ut experimento discas, quoniam verbo Domini cœli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum.

g Matt. 8. a

h Psal. 72. a

In his atque huiusmodi persevera, in talibus jugiter exercere, donec jam dicat spiritus, ut requiescas à laboribus tuis. In hoc verbo quiesces dulciter, ac suaviter soporaberis, donec veniet hora, cum omnes qui in monumentis sunt, audient vocem eius, & procedent. Sed quò? Alii quidem in iudicium, alii vero in vitam æternam. Et quis scit si est dignus amore vel odio? Tunc maxime memor esto verbi tui servo tuo Domine, in quo mihi spem dedisti, ut ab auditione mala non timeam: sed beata magis auditio perducet ad visionem, cum dices *i*: Venite benedicti patris mei, &c. Quicumque enim confitebitur me coram hominibus, ait ipse *k*, hunc & ego confitebor in conspectu patris mei & Angelorum sanctorum: quod nobis conferre dignetur ipse qui constitutus est iudex vivorum & mortuorum. Amen.

i Matt. 25. d

k Luc. 12. a

SERMO XXV.

De verbis Apost. Volo primum fieri obsecrationes, orationes, &c.

1. Tim. 2. a.

Alias, De quatuor modis orandi; Obsecratione, Oratione, Postulatione & Gratiarum actione.

Vbi de Reverentia tempore orationis necessaria eleganter disserit.

Quatuor mihi videntur orandi modos exprimere Apostoli verba dicentis *a*: Volo primum fieri obsecrationes: deinde orationes, postulationes, gratiarum actiones. Sunt enim quos adhuc peccati conscientia terret & cruciat, nondum accepta resistendi virtute, tunc scilicet cum primum ipsos in peccatorum cœno jacentes spiritus veritatis irradiat, & excitans erubescere facit, & timere Deum dum vident immanitatem criminum, meritorum exiguitatem, & velut ardentem coram se gehennam expavescentes, quoniam in seipsis boni nil inveniunt, aliunde apprehendunt unde tegantur. Sicut enim quòd non sit tutum in conspectu Domini Dei sui vacuos apparere contra legis præceptum *b*, & multo minus id præsumere plenis stercore manibus audent. Quia ergo timent, & merito timent per seipsos accedere, student quasi per alios supplicare.

a 1. Tim. 2.

1. Obsecrationem tribuit infernis conscientis, & terrore peccati consternatis.

b Exod. 23. b & 34. c

Tale est illud orationis genus, quo solemus uti dicentes: Sancte Petre ora pro nobis. & similia. Maximè verò illud obsecratio est manifesta; Per passionem

Sancti nostri nem

nem tuam libera nos Domine: & cætera in hunc modum. Tale enim videtur, ac si latro deprehensus, & jam vicinus suspendio, quando penitus desperat, nec invenit in se unde veniam deprecetur, extendens brachia dicat: quia sic passus est Christus; ut eorum à quibus tenetur, animos moveat ad pietatem.

c Matt. 11. b
d Luc. 18. b c

e Matt. 9. c

e Ibid.

f 1. Cor. 25. f
g Ioan. 8. d
Peccator non
expedit per seipsum
accedere
ad Christum.

2. Orationem
attribuit Peccantibus.

h Luc. 7. f

3. Postulationem
assignat jam receptam
in gratiam.

Credo ego de talibus dici posse, quia *regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud* ^c. Vim faciebat regno cælorum *Publicanus ille* ^d, qui dum non auderet oculos ad cælos levare, ipsum cælum ad se potuit inclinare. Simile aliquid *mulier illa* egisse videtur ^e, quæ profluvium sanguinis habens, dum timeret ad Christum accedere, fecit ab eo virtutem exire. Furtim enim tetigit fimbriam, & curata est ab infirmitate: unde & dedignantis quodam modo verbum videtur quod de ea Dominus ait ^e: *Quis me tetigit?* Et addidit: *Sensit à me exire virtutem.* Non credo quòd sit inter nos quispiam, sed forte nonnulli in sæculari habitu, vel conversione potuerunt aliquando experiri quid loquor, ut inviti fluxum sanguinis paterentur, ejus inquam sanguinis qui regnum Dei non possidebit ^f. Etenim qui facit peccatum, servus est peccati ^g: nec sua se poterit continere virtute, etiam cum volet. Huic ergo minime expedit per seipsum ad Christum accedere, sed tangere, si quam invenerit ejus fimbriam, hoc est eum considerare hominem quem humiliorem viderit, & extremum in Ecclesia, quæ est vestis Christi: eum, inquam, qui elegit abjectus esse in domo Dei, oportet considerare quoniam is verè est fimbria posita in ora vestimenti, ad quam utique spiritalis unguenti descendens à capite copia tota decurrit. Hunc si beneficiis aliquibus seu prece humili, aut confessione pura tetigerit, ut affectum ejus erga se moveat ad compatiendum sibi, habeat fidem, & sine dubitatione sanabitur. Illud tamen noverit fimbria, non à se, sed à Christo exiisse virtutem, qui & tangi se protestatur in fimbria. Expressi nunc vobis quantum potui quale sit, & cui animæ necessarium genus obsecrationis.

At vero jam continendi virtute accepta securus accedit, qui sibi conscius fuerit pro delictis præteritis veniam quarens & oratione utens, quæ nostri oris est ratio, quando jam ore suo loquitur cum Deo suo. Hinc illud est, quòd Maria Magdalena ^h, quanquam non minus humilis hæmorrhøissa illa: non sic tamen veretur accedere, sed rigat, lachrymis pedes, capillis tergit, ungit unguento, osculatur ore devoto. Unde satis liquet, quòd omnino jam proposuerat in corde suo à peccato deinceps abstinere: & quasi profluvium stabat. Quod si jam consecutus es & tu, primum est ut ipsi Domino in oratione loquens, recogites annos tuos in amaritudine animæ tuæ.

Dehinc postquam in lamentis poenitiæ aliquandiu perseverans, hilaritatem quandam & fiduciam conceperis indulgentiæ, accede jam ad postulationes: ut secure tanquam receptus in gratiam Domini, tibi & confer-

vis

vis tuis audeas peteres quod oportet. At fortassis requiras, unde aut quomodo nosse poteris, utrum hanc consecutus sis indulgentiam. Sic nimirum conservandæ humilitatis gratiâ, divina solet pietas ordinare: ut quanto quis plus proficit, eò minus se reputet profecisse. Nam & usque ad supremum exercitii spiritualis gradum si quis eousque pervenerit, aliquid ei de primi gradus imperfectione relinquatur, & ut vix sibi primum videatur adeptus. Attamen scio quod hodie lectum sit in Evangelio, dixerat Iesus paralytico ^b: *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua*: & reputatum est ei ad blasphemiam. At ille, cui nimirum cogitatio hominis confitetur: *Quid (inquit) cogitatis mala in cordibus vestris?* Blasphemare me blasphematis, & quasi ad excusandum vim visibilis curationis virtutem mihi invisibilem usurpare. Sed ego vos potius blasphemos esse convinco, signo probans visibili invisibilem potestatem. *Vt sciatis (inquit) quia potestatem habet filius hominis in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico: Surge, tolle lectum tuum, & ambula.* Et tu ergo si jam surgis desiderio supernorum, si grabatum tollis, corpus scilicet à terrenis elevans voluptatibus, ut jam non feratur anima concupiscentiis ejus: sed magis ipsa, ut dignum est, regat illud, & ferat quo non vult: si demum ambulas, quæ retrò sunt oblitiscens, & ad ea quæ ante sunt te extendens desiderio & proposito proficendi, curatum te esse non dubites. Neque enim surgere poterat, si non aliquatenus onus esset alleviatum, & nec grabatum tollere, nisi exoneratus magis, quia nec ambulare in fervore conversationis cum peccatorum gravi mole possibile est.

Propter quod fiducialiter jam postulare potest qui ejusmodi est, tantum caveat ne fortè aut postulet non postulanda, aut minus postulet quæ à Deo sunt postulanda; aut ea tepidè quærat, quæ toto affectu, & omni tempore sunt quærenda. *Petiti & non accipitis (ait Jacobus ^k) eo quod malè petatis, utpote in concupiscentiis vestris.* Sic agit omnis qui terrena quærit ultra necessitatem, qui mundialem gloriam sectatur aut voluptatem. Tale est etiam quod solent seculares homines mortem inimicorum in orationibus postulare, cæteraque similia quæ non oportet. At vero temporalia si defuerint, petenda quidem sunt, quantum necessitas humana requirit: sed juxta beati Gregorii sententiam, non sunt hæc nimium requirenda. In quo genere etiam illa spiritualia sunt, sine quibus nihilominus salus constare potest, ut sermo scientiæ, gratia curationum, omniaque de quibus certum non habemus quid expediat nobis: utpote si te fatiget tentatio, supplicandum quidem pro ea ut auferatur à te, sed non nimis obnixè, quoniam in talibus meminisse semper oportet apostolicæ illius sententiæ ^l: *Nos enim quid oremus sicut oportet nescimus; & Deo magis committere, quàm temerè aliquid apud nos definire.*

Sermones S. Bernardi.

LIII

Hæc

Humilitas Proficientium aliter sensu experientia imperfectionum.

i Matt. 9. a

Signa & indicia curationis, seu remissionis peccatorum.

Modus recte postulandi.

k Iacob. 4. a

Temporalia & gratis gratis data sub conditione petenda.

l Rom. 8. c

At gratia gratum faciens, & gloria aeterna simpliciter & absolute.

m Luc. 18. a

n Psal. 26. c

o Psal. 26. b

4. Genus orationis, Gratiarum actio.

p Isa. 65. d

q Ioan. 11. c

r Iacob. 1. a

s Iosue. 1. a

† Regul. S. Bened. c. 19.

Quanta cum reverentia in oratione reverendum.

t Psal. 41. a *

u Dan. 7. c

Hæc autem sunt toto affectu, & omni tempore postulanda, hæc sunt pro quibus incessanter & quàm obnixè poterunt, ad Deum clament desideria tua, ut habeas gratiam ejus bonam, & placere possis in oculis pietatis ipsius, & in eo vivas, moriaris in ipso, ut gloriam ejus videre, & ipso frui in perpetuum merearis. De his enim dictum est ^m: *Sine intermissione orate.* Unde & Propheta ⁿ: *Exquisivit, inquit, te facies mea. faciem tuam Domine requiram.* Et alibi ^o. *Vnam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.*

Porro ad quartum genus orationis, quod est *gratiarum actio*, perpauco attingere credo: & quorarius, eo preciosius est. Multam enim profrus gratiam inveniet apud Deum, quem juxta promissionem ^p suam exaudit antequam invocetur: & testimonium reddet spiritui eius spiritus quem habet ex Deo, quoniam exauditum est desiderium ejus, ita ut certus, jam nõ orare, sed gratias agere possit. Sic enim habes in Lazari resuscitatione, ubi Dominus, licet prius nihil orasset: *Pater, inquit q, gratias ago tibi quia audisti me.* Prima igitur, id est, *obsecratio* verecundo fiat affectu. Secunda, quam propriè diximus *orationem*, affectu puro: videlicet non dissimulemus peccata, non nos palpemus: scientes quòd sic quisque invenit gratiam apud Deum, si inventus fuerit durus iudex in semetipsum. Tertia, id est, *postulatio* amplum quærit affectum, & fiduciæ latitudinem, sicut scriptum est ^r: *Postulet autem in fide nihil hæsitans.* Credo enim propterea dictum ^s: *Quemcunque locum calcaverit pes vester, vester erit,* quod tantum impetrabimus, quantum porrexerimus pedem fidei. Quarta quæ est *gratiarum actio*, ipsa debet esse devotione plenissima, & deliciis affluens.

Jam verò de reverentia Orationis, in eo quod lectum est in capitulo ipsius Regulæ, vos modò sollicitavit auctoritas †, ex cujus occasione aliqua de oratione dicenda putavi. Illud tamen breviter dico, nonnullos (ut arbitror) experiri interdum in oratione ariditatem & hebetudinem quandam mentis, ut solis orantes labiis non satis attendant neque quid dicant, neque cui loquantur, pro eo quòd velut ex consuetudine quadam cum minus digna reverentia & sollicitudine accesserunt. Quid enim aliud cogitare debet frater intrans ad orationem, quam propheticum illud ^t: *Ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei?* Omnino siquidem oportet nos orationis tempore curiam intrare cœlestem, illam utique curiam, in qua rex regum stellato sedet solio, circumdante innumerabili & ineffabili beatorum spirituum exercitu. Unde & ipse qui viderat, quia majorem numerum non invenit: *millia, ait, millium ministrabant ei, & decies centena millia assistebant ei* ^u. Quanta ergo cum reverentia, quanto timore, quanta illuc humilitate accedere debet à palude sua procedens & repens ranuncula vilis? Quam tremebundus, quam supplex, quam denique humilis

milis & sollicitus, & toto intentus animo majestati gloriæ, in præsentia Angelorum, in concilio justorum & congregatione assistere poterit miser homuncio ?

In cunctis igitur actionibus nostris multa opus est animi vigilantia, sed præcipuè in oratione. Etenim sicut in Regula nostra legimus †, licet hora omni & omni loco oculi Domini super nos speculentur, maximè tamen in oratione. Licet enim semper videamur, sed nunc etiam præsentamus & ostendimus nos quasi facie ad faciem cum Deo loquentis. Porrò quamvis ubique sit Deus, in cælo tamen orandus est, ibique orationis tempore cogitandus ? ut mens nostra non oratorii tecto, non aeris spatio, non ipsa retardetur nubium densitate, juxta eam formam quæ nobis à Christo tradita est, ubi ait ^x: *Sic orabitur: Pater noster qui es in cælis*. Cælum enim quadam prærogativâ etiam sedes sive thronus Dei vocatur: quia ad eam comparationem, qua Deum in cælis Angeli sancti & Electorum animæ vident, nos miseri & peregrini super terram vix solum nomen habere videmur. Sic igitur oret qui orat, tanquam assumptus & præsentatus ei, qui sedet super excelsum thronum in Angelis qui minimè ceciderunt, & elevatum in hominibus quos suscitavit de pulvere inopes, & crexit de stercore pauperes: sic, inquam, semetipsum consideret, & sic attendat, tanquam præsentatum Domino majestatis, ut dicat cum Abraham: *Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis* ^y. Et quia tuo præcepto commonitus, tua institutione formatus, id præsumo Domine fons pietatis.

† Reg. S. Ben. cap. 19.

Ad orationem præcipuè opus vigilantia animi.

^x Matt. 6. b & Luc. 11.

Mens orationis tempore in cælis dirigenda.

^y Gen. 18. d

S E R M O XXVI.

De voluntate nostra divina voluntati subjicienda.

A Udiftis nunc ex Regula nostra, Fratres, de humilitate sententiam †, † cap. 7. Regulæ S. Ben. cui ego quotiens legitur, toto animo intentos vos esse volo. Inspiciens est enim & infans, quicumque in aliis vitæ meritis, quicumque in alia religione seu sapientia, nisi in sola humilitate confidit. Apud Dominum, Fratres, jus habere non possumus, quoniam in multis offendimus omnes: sed nec fallere eum; ipse enim novit abscondita cordis, quantò magis opera manifesta? utique nec resistere viribus, quoniam omnipotens est. Quid ergo restat, nisi ad humilitatis remedia tota mente confugere, & quicquid in aliis minus habemus, de ea supplere? Sed ô mira vanitas, ô mira fatuitas cordis nostri, cujus elationem perfectè reprimere, cujus cervicolos motus omninò domare, humilitatis materia tanta non sufficit, quin superbiat adhuc terra & cinis.

Porrò totius humilitatis summa in eo videtur consistere, si voluntas

LIII 2

nostra